

UCHWAŁA NR VII/116/15
RADY MIASTA KATOWICE

z dnia 1 kwietnia 2015 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji „Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011 - 2015” za 2014 rok.

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 grudnia 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. 2013 poz. 594z późn. zm.), w wykonaniu uchwały nr XI/172/11 Rady Miasta Katowice z dnia 22 czerwca 2011 roku w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2015.

Rada Miasta Katowice
uchwała:

§ 1. Przyjąć sprawozdanie z realizacji w 2014 roku „Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011 - 2015”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

Przewodnicząca Rady Miasta
Katowice

Krystyna Siejna

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
MIEJSKIEGO PROGRAMU
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2011 - 2015
ZA 2014 ROK**

Spis treści

Priorytet 1 Doskonalenie strategii i modelu współpracy służb i instytucji w ramach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	4
Priorytet 2 Pomoc rodzinie z problemem przemocy w rodzinie	5
Priorytet 3 Ochrona ofiar przemocy domowej	7
Priorytet 4 Podnoszenie świadomości społecznej i kształtowanie konstruktywnych postaw obywatelskich wobec zjawiska przemocy w rodzinie	9
Priorytet 5 Profesjonalizacja działań w obszarze profilaktyki, interwencji i pomocy rodzinie z problemem przemocy	11

Priorytet 1 Doskonalenie strategii i modelu współpracy służb i instytucji w ramach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Cele:

- Doskonalenie strategii współpracy służb, instytucji i organizacji w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Rozwijanie i doskonalenie interdyscyplinarnej formuły pracy.

Zadanie 1: Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego w skład, którego wchodzi przedstawiciele służb, instytucji i organizacji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie został powołany w związku z wejściem w życie nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 10 czerwca 2010 roku nakładającej na gminy tworzenie zespołu jako podstawowego elementu gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie został powołany Zarządzeniem Prezydenta Miasta Nr 154/2011 z dnia 1 kwietnia 2011 roku. W dniu 29 kwietnia 2011 roku odbyło się pierwsze posiedzenie Zespołu inaugurujące jego działalność. W 2014 r. nastąpiła zmiana kadencji Zespołu, jego nowy skład został powołany Zarządzeniem Prezydenta Miasta nr 2002/2014 z dnia 25 marca 2014 roku (powołano 18 osób). Zostało ono zmienione Zarządzeniem nr 2238/2014 z dnia 22 sierpnia 2014 roku. W skład Zespołu wchodzi obecnie **22** osoby - przedstawiciele: Urzędu Miasta, Policji, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Prokuratury, Sądu (kuratorzy), Oświaty, Ochrony Zdrowia, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizacji pozarządowych.

Celem Zespołu jest:

- Organizowanie, integrowanie i koordynowanie działań służb, instytucji, organizacji i specjalistów w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w mieście Katowice;
- Opracowanie i realizacja Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar;
- Wdrożenie i nadzór nad realizacją interwencyjnej procedury „Niebieskie Karty” oraz pracą Grup Roboczych zajmujących się planowaniem i realizacją pomocy rodzinom z problemem przemocy.

Zadanie 2: Organizowanie spotkań i prac Zespołu Interdyscyplinarnego.

W 2014 roku zorganizowano **6** spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego celem opracowywania zasad realizacji zadań określonych w niniejszym programie.

Zadanie 3: Wdrożenie interdyscyplinarnej formuły pracy na poziomie operacyjnym – powołanie Grup Roboczych do pracy z indywidualnym przypadkiem i nadzór nad realizacją ich zadań.

Powołano **10** Grup Roboczych w dzielnicach miasta z siedzibą w Terenowych Punktach Pomocy Społecznej Nr 1-10, w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. W skład stałej grupy roboczej wchodzi Koordynatorzy ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W związku ze zwiększającą się liczbą wszczynanych procedur „Niebieskie Karty” od 2013 r. powołanych zostało **20** Koordynatorów, po **dwóch** w każdym Terenowym Punkcie Pomocy Społecznej Nr 1-10. Koordynatorzy są równocześnie członkami Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W 2014 roku odbyło się **2 244** spotkań Grup Roboczych. W ich skład wchodzi: dzielnicowi, pedagodzy, pracownicy socjalni, asystenci rodziny, kuratorzy, specjaliści w dziedzinie przemocy w rodzinie zaangażowani bezpośrednio w pomoc konkretnej rodzinie. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zapewnia obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych.

Zadanie 4: Wypracowywanie modelu współpracy w zakresie procedury „Niebieskie Karty” dla Policji, pomocy społecznej, oświaty, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i służby zdrowia i koordynacja działań w ramach procedury.

W celu usprawnienia współpracy z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na bieżąco uaktualniany był skład Komisji (o nowych Koordynatorów ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie), ostatnia zmiana została dokonana Zarządzeniem Prezydenta Miasta Nr 2143/2014 z dnia 8 lipca 2014 r. - powołano nowego członka MKRPA do Zespołu ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Na spotkaniu Zespołu Interdyscyplinarnego ustalono z przedstawicielami prokuratury kwestię sposobu

formułowania wniosków i zawiadomień do prokuratury przez Grupy Robocze, omówiono też kwestię składania zażaleń przez instytucje. Zaplanowano i zrealizowano działania w związku z Tygodniem Pomocy Ofiarom Przestępstw – odbyło się spotkanie członków grupy psychoedukacyjnej z prokuratorem. Podjęto ustalenia dot. prowadzenia przez Policję czynności sprawdzających w przypadku uruchomienia procedury Niebieskie Karty.

Szczegółowe dane dotyczące realizacji procedury „Niebieskie Karty” i pracy Grup Roboczych ujęto w priorytecie 3.

Zadanie 5: Wypracowywanie zasad postępowania dotyczących współpracy służb i instytucji w zakresie działań interwencyjnych, szczególnie nakierowanych na ochronę dziecka krzywdzonego.

W 2014 roku omówione zostały z Koordynatorami ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie planowane zmiany w Zarządzeniu Wewnętrznym Nr ZA-OIK/21/2013 Dyrektora MOPS z dnia 18.06.2013 r. w sprawie organizacji działań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, realizacji procedury „Niebieskie Karty”, powoływania i pracy Grup Roboczych oraz zapewnienia opieki dziecku poza rodziną w sytuacjach zaniedbań i przemocy w rodzinie oraz zasady zawiadomienia organów ścigania o powzięciu podejrzenia występowania przemocy w rodzinie i zasady udzielania schronienia mieszkańcom Katowic w sytuacjach kryzysowych i w sytuacji przemocy w rodzinie. Ustalono kwestię przewozu dziecka – w ramach spotkania z koordynatorami Grup Roboczych.

Priorytet 2 Pomoc rodzinie z problemem przemocy w rodzinie

Cele:

- Zapewnienie kompleksowej pomocy członkom rodzin z problemem przemocy – ofiarom, sprawcom przemocy.
- Udostępnienie specjalistycznej pomocy dziecku krzywdzonemu.

Zadanie 1: Udostępnienie poradnictwa specjalistycznego, usług w formie interwencji kryzysowej, pomocy psychologicznej, w tym terapeutycznej członkom rodzin z problemem przemocy.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach udzielał pomocy rodzinom w sytuacjach kryzysowych i rodzinom z problemem przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony dziecka. Pomoc skierowana była do osób doznających przemocy (ofiar przemocy), osób stosujących przemoc (sprawców przemocy) i świadków przemocy. Z rodzinami prowadzona była systematyczna praca w oparciu o indywidualny plan pomocy socjalnej i psychologicznej. Obejmowała ona indywidualne poradnictwo specjalistyczne, w tym prawne, grupowe formy poradnictwa oraz wizyty w środowisku. W związku z koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa ofiarom przemocy Ośrodek zapewniał schronienie dla osób, które ze względu na dramatyczną sytuację nie mogły przebywać w dotychczasowym miejscu zamieszkania.

Łączna liczba klientów objętych pomocą	1 008
w tym:	
Ofiary przemocy (osoby dorosłe)	250
Sprawcy przemocy	133
Dzieci	23
Inne kryzysy w tym:	602
Konsultacje rodzinne/ grupowe (ilość spotkań)	67
Pomoc rodzinie z problemem alkoholowym	61

Źródło: dane Ośrodka Interwencji Kryzysowej MOPS za 2014 r.

Osobom z problemem przemocy udzielono **741** porad specjalistycznych oraz **1 968** konsultacji indywidualnych. Zorganizowano **67** spotkań rodzinnych.

Miasto Katowice finansowało zadanie publiczne pod nazwą „Poradnictwo specjalistyczne dla kobiet i ich dzieci dotkniętych współczesnymi formami niewolnictwa lub innymi formami przemocy” realizowane

przez Stowarzyszenie „Po MOC” dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej w Katowicach. W ramach zadania zrealizowano m.in.:

- konsultacje prawne (liczba osób, które skorzystały z usług w 2014 roku: **21**, liczba godzin usług w 2014 roku: **153**)
- indywidualną pracę terapeutyczną (liczba osób, które skorzystały z usług w 2014 roku: **15**, liczba godzin usług w 2014 roku: **152**)

Zadanie 2: Zapewnienie schronienia osobom doznającym przemocy w rodzinie.

Pomocy w zakresie schronienia dla osób doznających przemocy w rodzinie udzielają w mieście dwie placówki pozarządowe tj.

- Stowarzyszenie „Po-MOC” dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej dla Rodzin z Problemem Alkoholowym Stowarzyszenia „Ad Vitam Dignam”.

W 2014 roku z miejsc schronienia skorzystało **57** osób, w tym **31** dzieci i **26** kobiet. W ramach pomocy osoby te skorzystały również ze wsparcia psychologicznego i poradnictwa w ww. placówkach.

Zadanie 3: Zabezpieczenie potrzeb socjalnych rodziny z problemem przemocy.

Pracownicy socjalni Terenowych Punktów Pomocy Społecznej objęli pomocą socjalną **132** rodziny z problemem przemocy. Pomoc i praca socjalna z rodziną realizowana była z wykorzystaniem interdyscyplinarnej procedury „Niebieskie Karty” w ramach Grupy Roboczej, tj. we współpracy z dzielnicowymi, pedagogami, kuratorami i członkami Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zadanie 4: Zwiększenie dostępności do bezpłatnego poradnictwa prawnego członkom rodzin.

Z bezpłatnego poradnictwa prawnego w Ośrodku Interwencji Kryzysowej skorzystało **416** osób. W ramach współpracy ze Śląską Fundacją Błękitny Krzyż z Bielska Białej również kierowane były osoby do placówki dla ofiar przestępstw w związku z poradnictwem prawnym. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach podpisał porozumienie o współpracy z Centrum Misji i Ewangelizacji Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP z siedzibą w Dziegielowie o realizowaniu zadań z Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym Przestępstwem z terenu gminy Katowice (pomoc psychologiczna, prawna i socjalna). Rozpowszechniano informację o bezpłatnych poradach prawnych na terenie miasta Katowice poprzez rozprowadzanie ulotek informacyjnych i informację na stronie internetowej.

Zadanie 5: Uruchamianie specjalistycznych programów adresowanych do ofiar przemocy nakierowanych na łagodzenie odroczonej szkody wynikającej z doznawania przemocy.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej opracował i realizował Program Pomocy Psychologicznej dla Ofiar Przemocy Domowej. Program ten obejmował zajęcia grupowe o charakterze edukacyjnym i wsparcia psychologicznego. W ramach programu organizowane były spotkania z prawnikiem, policjantem i księdzem, zgodnie z tematyką spotkań. Zrealizowano **48** spotkań. Z programu skorzystały **33** osoby, kobiety doznające przemocy w rodzinie. Celem zajęć było uzyskanie wsparcia i wiedzy o możliwościach ochrony i rozwiązywania problemu przemocy w aspekcie prawnym, psychologicznym i socjalnym.

Zadanie 6: Udzielanie specjalistycznej pomocy dzieciom będącym ofiarami przemocy w rodzinie.

Specjalistyczną formą pomocy objęto w Ośrodku Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej **23** dzieci, w tym pomocą psychologiczną i pedagogiczną. Praca z dzieckiem realizowana była w połączeniu z pracą z opiekunem, który nie jest agresorem oraz działaniami interwencyjnymi. Z miejsc schronienia skorzystało **31** dzieci, które objęte były stałym wsparciem psychologicznym połączonym z pracą z opiekunem. Praca ta realizowana była w miejscach schronienia.

Zadanie 7: Realizacja programów edukacyjno-korekcyjnych i pomocy psychologicznej adresowanych do sprawców przemocy domowej.

Od czterech lat Ośrodek Interwencji Kryzysowej realizuje Program Edukacyjno-Korekcyjny dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc. W 2014 roku w programie edukacyjno-korekcyjnym dla osób stosujących przemoc wzięło udział łącznie **17** osób, z których **3** ukończyły zajęcia.

W lutym 2014 r. zakończyła się edycja zajęć rozpoczęta w 2013 r. W okresie od kwietnia do sierpnia 2014 r. odbyła się pełna edycja programu. Osoby, które nie zakwalifikowały się do programu objęto pomocą w formule indywidualnej.

Zadanie 8: Prowadzenie oddziaływań motywujących z osobami stosującymi przemoc oraz z osobami z problemem alkoholowym będącymi sprawcami przemocy i zaniedbań wobec członków rodziny.

Oddziaływania interwencyjno-motywuujące wobec osób stosujących przemoc realizowane były we współpracy z policją (w ramach procedury „Niebieskie Karty”), kuratorami dla dorosłych i pracownikami socjalnymi. Wypracowano zasady kierowania osób stosujących przemoc do udziału w programie edukacyjno-korekcyjnym w oparciu o kontakt. W 2014 roku ponownie omówiono zasady kierowania na spotkaniu Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W 2014 roku dzielnicowi w ramach procedury „Niebieskie Karty” skierowali **218** osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie, prokuratura skierowała **12** osób podejrzanych o stosowanie przemocy, pracownicy socjalni skierowali **15** osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie, kuratorzy sądowi nikogo nie skierowali. W programie edukacyjno-korekcyjnym wzięło udział **17** osób. Oddziaływaniami indywidualnymi w Ośrodku Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach objęto **133** osoby podejrzane o stosowanie przemocy w rodzinie.

Zadanie 9: Udzielanie informacji o możliwościach działań w sytuacji przemocy i miejscach pomocy.

Upowszechniono informację o możliwościach uzyskania pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej, interwencyjnej poprzez to, że na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej znajduje się informacja o Zespole Interdyscyplinarnym, zasadach kierowania spraw do Zespołu, miejscach pomocy dla mieszkańców miasta. Na bieżąco upowszechniane były mieszkańcom miasta zgłaszającym się do różnych instytucji ulotki informacyjne o specyfice zjawiska przemocy w aspekcie psychologicznym, socjalnym i prawnym i możliwościach uzyskania pomocy, w tym schronienia.

Priorytet 3 Ochrona ofiar przemocy domowej

Cele

- Zwiększenie efektywności działań interwencyjnych, w tym prawnych nakierowanych na ochronę ofiar przemocy domowej.
- Ochrona dziecka krzywdzonego.

Zadanie 1: Realizacja działań interwencyjnych w ramach procedury „Niebieskie Karty” dla policji, pomocy społecznej, oświaty, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, służby zdrowia oraz ich koordynacja.

Działania interwencyjne nakierowane na ochronę ofiar przemocy realizowane były zgodnie z obowiązującymi przepisami w oparciu o interwencyjną procedurę „Niebieskie Karty”. Procedura realizowana była przez pięć podmiotów zobowiązanych przepisami znowelizowanej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 10 czerwca 2010 r. i Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie realizacji procedury „Niebieskie Karty” i wzorów formularzy „Niebieska Karta” tj. przez:

- pomoc społeczną,
- policję,
- oświatę,
- ochronę zdrowia,
- Miejską Komisję ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Poniższa tabela przedstawia dane liczbowe dotyczące realizacji procedury „Niebieskie Karty”

Realizacja procedury „Niebieskie Karty” we współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym		
1.	Procedura „Niebieskie Karty” – liczba spraw uruchomionych w 2014 roku	507
2.	Procedura „Niebieskie Karty” – liczba spraw łącznie prowadzonych w 2014 roku	922
1.	Procedura „Niebieskie Karty” Policji – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego.	325
2.	Procedura „Niebieskie Karty” pomocy społecznej – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego	132

3.	Wnioski o zwołanie Grup Roboczych – liczba wniosków sporządzonych i zatwierdzonych przez Zespół Interdyscyplinarny	507
4	Procedura „Niebieskie Karty” Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego	11
5	Procedura „Niebieskie Karty” Oświaty – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego	20
6	Procedura „Niebieskie Karty” Ochrony Zdrowia – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego	19
7	Liczba spotkań Grup Roboczych	2 244
8	Liczba zakończonych „Niebieskich Kart”	344

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2014 r.

Zadanie 2: Planowanie działań postinterwencyjnych i pomocy w ramach pracy interdyscyplinarnej grup roboczych.

Na terenie miasta działa **10** stałych Grup Roboczych. Koordynatorzy grup odpowiedzialni są za organizowanie spotkań Grup Roboczych. W 2014 roku zorganizowano **2 244** spotkania Grup Roboczych, których zadaniem było planowanie działań postinterwencyjnych, monitoring sytuacji w rodzinie pod kątem bezpieczeństwa, organizowanie pomocy rodzinie z problemem przemocy.

Zadanie 3: Doskonalenie działań w ramach interwencji związanych z odebraniem dziecka, ochrona dziecka w działaniach interwencyjnych.

W 2014 roku Policja przeprowadziła **4 826** interwencji domowych, w których wobec **217** osób zachodziło podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie. W **260** przypadkach stwierdzono potrzebę wszczęcia postępowania z art. 207kk. W trakcie przeprowadzonych interwencji związanych z realizacją procedury „Niebieskie Karty” stwierdzono, że w przypadku **106** osób zachodzi konieczność doprowadzenia do Izby Wyrzęźwień, a **11** do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych. Liczba osób stosujących przemoc zatrzymanych przez policję wynosiła w 2014 roku **76** osób.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej podjął w 2014 roku **215** interwencji prawnych związanych z występowaniem problemu przemocy w rodzinie. Działania te obejmowały powiadomienia organów ścigania o podejrzeniu przestępstwa związanego z przemocą w rodzinie oraz wnioski do Sądu w związku z ochroną dziecka krzywdzonego. Działania te podejmowane były w sytuacji doznawania przez dziecko przemocy jak również w sytuacji gdy było ono świadkiem przemocy. Pracownicy socjalni podjęli **865** interwencji w środowisku w związku z przemocą w rodzinie. W **13** przypadkach podjęto decyzję o wyjęciu dziecka z rodziny (liczba dzieci – 21).

Zadanie 4: Przygotowywanie ofiar przemocy domowej do uczestniczenia w procedurach prawnych, ochrona dziecka jako świadka w procesie karnym.

Pomocą w zakresie przygotowania do działań prawnych objęto klientów Ośrodka Interwencji Kryzysowej MOPS. Działania prawne związane z przestępstwami przeciwko rodzinie oraz ich skuteczność na poziomie organów ścigania (prokuratury) przedstawia poniższa tabela:

Kategoria Spraw	Prokuratura Katowice Północ	Prokuratura Katowice Zachód	Prokuratura Katowice Południe	Prokuratura Katowice Wschód	Razem
1. Liczba postępowań w związku z przemocą w rodzinie	112	209	154	198	673
2. Liczba oskarżonych	19	41	27	34	121
3. Liczba spraw umorzonych	48	73	67	70	258
4. Liczba odmów wszczęcia postępowań	33	77	36	87	233
5. środek zapobiegawczy – zakaz kontaktowania	9	0	7	13	29
6. środek zapobiegawczy – nakaz opuszczenia lokalu	11	8	4	5	28
7. środek zapobiegawczy – tymczasowy areszt	3	2	2	3	10

Źródło : dane z Prokuratury Katowice – Wschód, Zachód, Północ, Południe

Zadanie 5: Udzielanie porad prawnych ofiarom przestępstw przeciwko rodzinie.

Zadanie opisano w priorytecie 2.

Zadanie 6: Podejmowanie rozmów interwencyjnych i motywujących wobec sprawców przemocy domowej, kierowanie do udziału w programie edukacyjno-korekcyjnym.

Zadanie opisano w priorytecie 2.

Ponadto w ramach działań Grup Roboczych w Terenowych Punktach Pomocy Społecznej podejmowane były rozmowy interwencyjne i motywujące wobec sprawców przemocy domowej – realizacja spotkań w ramach karty D procedury Niebieskie Karty. Na spotkania Grup Roboczych zgłosiły się **143** osoby podejrzane o stosowanie przemocy w rodzinie.

Priorytet 4 Podnoszenie świadomości społecznej i kształtowanie konstruktywnych postaw obywatelskich wobec zjawiska przemocy w rodzinie

Cele:

- Zmiana postaw wobec zjawiska przemocy, rozbicie mitów i stereotypów związanych z przemocą w rodzinie.
- Zwiększenie poziomu wiedzy i świadomości w zakresie problemów związanych ze zjawiskiem przemocy domowej.
- Upowszechnienie informacji o obowiązujących procedurach i formach pomocy w mieście.

Zadanie 1: Upowszechnianie ulotek, materiałów informacyjnych, edukacyjnych o zjawisku przemocy, formach pomocy, obowiązujących przepisach i procedurach.

Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice realizował działania edukacyjno-profilaktyczne w szczególności poprzez propagowanie materiałów informacyjnych o miejscach pomocy dla osób, w których rodzinach występuje problem uzależnień oraz przemocy, tj. plakatów (**400** sztuk) i ulotek (**4000** sztuk) oraz przekazanie ich do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Biura Obsługi Mieszkańców Urzędu Miasta Katowice, Komendy Miejskiej Policji, Straży Miejskiej, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz współpracach z Wydziałem organizacji pozarządowych i parafii.

W roku 2014 Miasto Katowice włączyło się w kampanię Rzecznika Praw Dziecka „Reaguj. Masz prawo”, mającej na celu zmniejszenie przyzwolenia na przemoc wobec dzieci oraz promującej Dziecięcy Telefon Zaufania. Rozdysponowano **100** kompletów plakatów w katowickich szkołach oraz w jednostkach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Na tablicach ogłoszeń, zawieszanych zwyczajowo w korytarzach szkół, eksponowane były ulotki informacyjne dotyczące oferty Specjalistycznej Poradni Rodzinnej, Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Katowicach oraz rejonowych Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych właściwych dla obwodu, w którym znajduje się szkoła tj.: Poradni Nr 1, Nr 2, Nr 3, i Nr 5, a także Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Katowicach. Na tablicach tych, obok numeru telefonu straży pożarnej i pogotowia ratunkowego, zamieszcza się również numer telefonu zaufania.

Zadanie 2: Realizacja programów profilaktycznych, oddziaływań prewencyjnych adresowanych do osób dorosłych, rodziców oraz dzieci i młodzieży szkolnej.

Śląskie Stowarzyszenie AD VITAM DIGNAM w Katowicach, przy ulicy Korczaka 27, prowadziło miejski telefon zaufania oraz punkt informacyjno-konsultacyjny oraz poradnictwo z zakresu problemów alkoholowych, narkotykowych oraz przemocy domowej dla mieszkańców miasta Katowice. W ramach zadania udzielono: **144** porady psychologiczne, **147** porad prawnych, **575** konsultacji terapeutycznych, przeprowadzono **4 215** rozmów w trakcie dyżurów telefonu zaufania.

Na terenie miasta Katowice programy profilaktyczne o charakterze prewencyjnym w odniesieniu do przemocy w rodzinie realizowane były przez szkoły i placówki oświatowe. W szkołach na wszystkich etapach edukacyjnych realizuje się szkolne programy profilaktyczne, których celem jest m.in. zapobieganie zachowaniom negatywnym i kształtowanie kulturalnego zachowania. Treści zawarte w ww. programach realizowane są na terenie szkół podczas lekcji wychowawczych i zajęć pozalekcyjnych oraz w czasie szkolnych wyjść i wycieczek.

Ponadto szkoły realizowały programy profilaktyczne proponowane przez różnorodne organizacje i instytucje:

- „Z bajką bezpieczniej” uczestniczyły 3 szkoły podstawowe, 30 przedszkol, - razem 33 placówki,
- „Bezpieczne dziecko – przyjaciel Sznupek” uczestniczyły 44 szkoły podstawowe oraz 6 zespołów szkół specjalnych,
- „Bezpieczny gimnazjalista” uczestniczyły 34 gimnazja, w tym 8 wchodzących w skład zespołów szkół specjalnych,
- „Bezpieczna młodzież” uczestniczyło 30 szkół, w tym 1 zespół szkół specjalnych,
- „Florek w małej strażnicy” – program przygotowany dla uczniów klas II szkoły podstawowej, w programie uczestniczą uczniowie wszystkich szkół podstawowych prowadzonych przez miasto Katowice,
- „Bezpieczny maluch” – uczestniczyły 3 przedszkola tj. Miejskie Przedszkole nr 39, Miejskie Przedszkole nr 95, Miejskie Przedszkole nr 65.

Ponadto 29 szkół na terenie miasta uczestniczyło w programie „Szkoła bez przemocy”.

Regionalny Ośrodek Metodyczno-Edukacyjny Metis w Katowicach wprowadził do 10 katowickich szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych ”Falochron na rzecz młodzieży województwa śląskiego. Profilaktyka zachowań ryzykownych u młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w województwie śląskim”. Projekt zakłada V etapów realizacji, od przygotowania koordynatorów (w roku 2010/2011) aż po stworzenie Szkolnych Falochronów (w roku 2012/2013), czyli zbudowanie przyjaznego środowiska wychowawczego, polegającego na wdrożeniu działań dających zadowolenie i służących zaspokajaniu ważnych potrzeb rozwojowych młodych ludzi. W roku 2014 poszczególne szkoły uczestniczące w programie realizowały wypracowane na V etapach założenia. Realizowano program w zakresie profilaktyki poprzez aktywizowanie młodzieży i proponowanie im alternatywnych metod spędzania wolnego czasu np. poprzez organizowanie nocy filmowych.

Placówką, która w szczególności uczestniczy w rozwiązywaniu problemów związanych z funkcjonowaniem społecznym jest Specjalistyczna Poradnia Rodzinna. Do zadań Poradni należy m.in. zapobieganie zachowaniom dysfunkcyjnym dzieci i młodzieży, przeciwdziałanie uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży, zapobieganie przemocy w rodzinie, wyrównywanie szans życiowych u dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych, wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji rodziny, udzielanie pomocy rodzinie w dostosowaniu metod wychowawczych i edukacyjnych do możliwości i indywidualnych potrzeb psychofizycznych dziecka, terapia rodzin, terapia indywidualna zaburzeń emocjonalnych; zaburzeń zachowania, zaburzeń odżywiania dzieci i młodzieży, terapia indywidualna dla opiekunów i wychowawców oraz osób zaangażowanych na rzecz dziecka i rodziny, terapia ofiar i sprawców przemocy w rodzinie. Poradnia realizuje zadania przez: działalność profilaktyczną, działalność terapeutyczną, poradnictwo, konsultacje, prowadzenie mediacji, interwencję kryzysową, diagnozowanie, opiniowanie, prowadzenie grup wsparcia oraz działalność informacyjno – szkoleniową.

Najczęściej zgłaszane w Specjalistycznej Poradni Rodzinnej formy przemocy obejmują:

- przemoc w rodzinie – często przyczyną zgłoszenia do poradni jest złe zachowanie dziecka,
- przemoc płynąca z sytuacji rozwodowych – konflikty rodziców, które skutkują jako konflikt lojalności dzieci wobec rodziców, odrzucenie przez rodziców, osłabienie więzi rodzinnych, wyalienowanie się dziecka,
- agresja dzieci i przemoc wobec rówieśników w szkole,
- przemoc jednego rodzica wobec drugiego zarówno psychiczna jak i fizyczna- najczęściej ofiarami są kobiety,
- przemoc seksualna rodziców lub innych członków rodziny wobec dzieci,
- przemoc wynikająca z zaniedbań opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci, której skutkiem jest autoagresja/zaburzenia jedzenia, okaleczanie się, próby samobójcze / zaburzenia emocjonalne, zaburzeniami zachowania,
- agresja i przemoc nauczycieli, wychowawców i opiekunów wobec dzieci.

Z inicjatywy Specjalistycznej Poradni Rodzinnej na terenie Poradni odbywają się comiesięczne superwizje dla pedagogów i psychologów z katowickich szkół podstawowych i gimnazjów. Celem tych spotkań jest wymiana doświadczeń oraz wielospecjalistyczna i fachowa pomoc uczniom.

Zadanie 3: Organizowanie kampanii edukacyjnych, konferencji upowszechniających wiedzę dotyczącą problematyki przemocy w rodzinie adresowanych do mieszkańców miasta oraz przedstawicieli różnych grup zawodowych.

W 2014 roku nie realizowano działań w tym zakresie.

Zadanie 4. Współpraca z mediami w zakresie upowszechniania informacji i wiedzy dotyczącej przemocy domowej i wynikających z niej problemów wtórnych oraz sposobów postępowania i formach przemocy

W 2014 roku przedstawiciel Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach wraz z przedstawicielami Regionalnego Ośrodka Metodyczno-Edukacyjnego METIS w Katowicach i Komedy Miejskiej Policji w Katowicach brał udział w nagraniu audycji radiowej nt. bezpieczeństwo dzieci w czasie wakacji.

Priorytet 5 Profesjonalizacja działań w obszarze profilaktyki, interwencji i pomocy rodzinie z problemem przemocy

Cel:

- Podnoszenie kompetencji przedstawicieli służb, instytucji i organizacji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadanie 1: Organizowanie szkoleń dla przedstawicieli służb, instytucji i organizacji realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Szkoły i placówki oświatowe prowadzone przez miasto Katowice nie organizują szkoleń dla instytucji i organizacji, organizują jednak szkolenia informacyjne i spotkania, w tym indywidualne dla rodziców/prawnych opiekunów dzieci i młodzieży poświęcone przeciwdziałaniu przemocy i agresji. Wszystkie szkolenia organizowane z inicjatywy Wydziału Edukacji kierowane są do dyrektorów i pracowników szkół i placówek, których organem prowadzącym jest miasto Katowice.

Na terenie szkół odbywają się szkolenia Rad Pedagogicznych, zaś tematyka tych szkoleń uzależniona jest od potrzeb konkretnej jednostki organizacyjnej. Wśród tych szkoleń znajdowały się również takie, które poruszały tematykę przemocy w rodzinie i szkole oraz dotyczące rozwiązywania konfliktów, efektywnej komunikacji itp. Ponadto dyrektor ma możliwość dofinansowania szkoleń i kursów kwalifikacyjnych nauczycielom, którzy pragną podnieść swoje kwalifikacje i umiejętności o zagadnienia przydatne do prawidłowego funkcjonowania placówki.

Nauczycielom i wychowawcom zatrudnionym w szkołach i placówkach pomocą w rozwiązywaniu problemów służą poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna oraz Specjalistyczna Poradnia Rodzinna.

Zadanie 2. Opracowywanie materiałów szkoleniowych adresowanych do różnych grup zawodowych

Ośrodek Interwencji Kryzysowej MOPS w Katowicach przeprowadził:

- szkolenia dla pracowników socjalnych, asystentów rodzinnych i asystentów dla osób bezdomnych nt. „Procedura „Niebieskie Karty”, w których udział wzięły **34** osoby,
- szkolenie dla pracowników socjalnych nt. „Przemoc w rodzinie”, w których udział wzięło **7** osób,
- szkolenie dla wychowawców Świetlic Środowiskowych nt. „Przemoc w rodzinie z uwzględnieniem zaniedbań dzieci”, w których udział wzięło **10** osób,
- spotkanie szkoleniowe dla **27** nauczycieli Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Katowicach z zakresu procedury „Niebieskie Karty”,
- spotkanie szkoleniowe dla kierowników Świetlic Środowiskowych MOPS i Klubu Młodzieżowego MOPS z zakresu procedury „Niebieskie Karty”, w których udział wzięło **6** osób.

Zadanie 3: Realizacja zajęć edukacyjnych i warsztatowych, programów stażowych dla studentów w ramach praktyk studenckich.

Studenci mają możliwość odbycia praktyk studenckich w katowickich szkołach, gdzie mogą realizować program praktyk ustalony przez uczelnię, na której studiują. W każdym przypadku odbywa się to za zgodą dyrektora szkoły i pod opieką nauczyciela-specjalisty, zatrudnionego w danej szkole. W trakcie odbywania praktyki studenci mają możliwość zapoznania się z pracą psychologa i pedagoga szkolnego oraz praktycznego rozwiązywania problemów wychowawczych związanych z agresją i używaniem przemocy przez uczniów, a także problemów opiekuńczych dotyczących psychologicznej i prawnej ochrony dzieci doświadczających przemocy w rodzinie.

W ramach realizacji zajęć edukacyjnych w Ośrodku Interwencji Kryzysowej we współpracy z Uczelniami Wyższymi umożliwiono odbycie indywidualnych praktyk studenckich **11** osobom.

Zadanie 4: Rozwijanie wolontariatu i szkolenie wolontariuszy w zakresie problemów i rozwiązań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ze specyfiką pracy w obszarze przeciwdziałania pomocy w rodzinie zapoznało się 2 wolontariuszy zatrudnionych w Ośrodku Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach. Łącznie przepracowali 144 godziny.